

PRAKTIJKGIDS F2AGRI

AANLEIDING

De extreme weersomstandigheden (te veel of te weinig water) als gevolg van het veranderende klimaat vragen om passende maatregelen. Een van de maatregelen is hergebruik van het effluent van Bavaria (1,5 miljoen m³). Het hergebruik is nader uitgewerkt in het project F2AGRI en draagt bij aan de droogtebestrijding in de landbouw.

De betrokken stakeholders zijn Swinkels Family Brewers (Bavaria), de gemeente Laarbeek, Waterschappen Aa en Maas en de Dommel, Rijkswaterstaat (RWS) en de Zuidelijke Land- en Tuinbouw Organisatie (ZLTO). Uitgangspunt van het project was voldoende en kwalitatief grondwater voor de landbouw, industrie en consument.

Bij aanvang van het project F2AGRI is een aantal randvoorwaarden geformuleerd:

- 💧 **Waterkwantiteit:** Het hergebruik van water is te herleiden naar het geloosde effluent van Bavaria op het Wilhelminakanaal, de Goorloop en de Schevelingseloop.

Waterkwaliteit: het effluent moet voldoen aan de wettelijke eisen:

-
- ≡ Kaderrichtlijn Water (kwaliteit grondwater)
 - ≡ Warenwet (toepassen van water in de landbouw)
 - ≡ Lozingsbesluit Bodem (normen)
 - ≡ Archeologie (beschermde gebieden)
 - ≡ Milieuvergunningen (effluentkwaliteit, lozingsnormen)
 - ≡ Aanlegvergunningen voor de infrastructurele werken en de drainagesystemen

Tussen de betrokken stakeholders is de afspraak gemaakt dat het project een lokaal karakter moet hebben en kleinschalig moet blijven. Dit is vastgelegd in een intentieverklaring getekend door alle betrokken stakeholders. Zij spreken zich uit voor een proactieve houding om gezamenlijk de projectdoelstellingen te realiseren.

De doelstellingen van het project F2AGRI:

- *Het toepassen van gezuiverd industrieel effluent in de landbouw.*
- *Het toepassen van subirrigatie en het systeem klimaat-robuust maken.*
- *Het in standhouden en verbeteren van de waterkwaliteit.*

2

RANDVOORWAARDEN

De randvoorwaarden en de gemaakte afspraken tussen de stakeholders zijn uiteindelijk bepalend geweest voor het zogenaamde **go - no go moment** om een project uit te werken. Het projectplan bevat volgende belangrijke onderdelen:

INLEIDING	RISICOANALYSE	FINANCIERING
Aanleiding	Beleidsmatige risico's	Subsidiemogelijkheden
Doelstelling	Stakeholder analyse	Cofinanciering:
Doelgroep	Financiële risico's	- stakeholders
Resultaten		- overige partijen
Projectgebied		

In het projectplan zijn de ambities van de verschillende stakeholders uitgewerkt. Een belangrijk onderdeel van het projectplan is de totale kostenraming. Is er voldoende budget om de verschillende activiteiten te realiseren. De uiteindelijke financiering van het project hangt af van:

- ◆ Subsidiemogelijkheden
- ◆ Cofinanciering stakeholders
- ◆ Bijdrage deelnemers aan het project

3

HERGEBRUIK EFFLUENT

Jaarlijks loost Bavaria 1,5 miljoen m³ effluent in de Goorloop en het Wilhelminakanaal. Dit effluent komt ten goede aan landbouwgronden in een afgebakend gebied het zogenaamde “grote stuwpand”. Dit is het gebied tussen sluis Beek en Donk en sluis Haghorst. Het effluent wordt via subirrigatie, het inlaten van water via een regelbaar systeem (Peilgestuurde Drainage), geïnfiltreerd in de landbouwgronden van de deelnemende agrariërs in het projectgebied.

De aanvoerroute van het effluent en de uiteindelijke toepassing kan verschillend zijn. In het project F2AGRI is gekozen voor:

- ◆ het rechtstreek benutten van het effluent
- ◆ het inlaten en aftakken vanuit het Wilhelminakanaal en de Goorloop
- ◆ het inzetten van het effluent binnen een specifiek deelgebied

Gedurende het project is inzicht verkregen in de hoeveelheid water die per landbouwperceel benut wordt. De behoefte aan water wordt enerzijds bepaald door de hoeveelheid water dat verdampt en anderzijds door het water dat weg zijgt naar de ondergrond. Bij een volledige benutting van het effluent kan ruim 240 hectare landbouwgrond worden voorzien van water.

4

RISICOANALYSE

De aanleg van subirrigatie is niet zomaar op alle landbouwgronden toegestaan. De beleidsmatige beperkingen bij de uitvoering van het project zijn:

- 💧 Aanduiding archeologisch waardevol gebied (per landbouwperceel te vinden op www.ruimtelijkeplannen.nl)
- 💧 Aanduiding Beschermd gebied (kaart Beschermd gebieden keur; terug te vinden op de website van de waterschappen)

Daarnaast is er altijd nog een financieel risico. Ondanks de bijdrage vanuit het Interreg VI-NI programma moet de ondernemer de totale kosten zelf voorfinancieren. De kosten voor de aanleg verschillen sterk per ondernemer.

5

VERGUNNINGEN AANVRAGEN

In overleg met het bevoegd gezag wordt vastgesteld welke vergunningen nodig zijn en wie deze gaat aanvragen. De gevolgen van de vergunningverlening op belastingen, leges en compensatie zijn in beeld gebracht. Een belangrijk aspect bij de vergunningverlening is de afspraak over de handhaving. Dit geldt zeker in geval van meerdere bevoegde gezagen. In de vergunning kunnen ook afspraken gemaakt worden over de analyse van de verschillende waterstromen en de monitoring.

Belangrijk aspect bij de aanvraag van de vergunningen is de rechtsgeldige aanvrager van de vergunning. In het geval van F2AGRI was dit Bavaria voor de waterwetvergunningen, de Coöperatie Boer Bier Water voor de infrastructurele werken en de ondernemers voor de aanleg subirrigatiesysteem.

6

PROJECTUITVOERING

Aan de daadwerkelijke aanleg van het systeem gaan een aantal stappen vooraf (zie schematische weergave). De 1 op 1 gesprekken zijn o.a. gericht op de uitleg over de werking van het systeem, de verschillende mogelijkheden op het bedrijf en een globale inschatting van de kosten.

Het resultaat van het keukentafelgesprek wordt uitgewerkt tot een detailtekening van het systeem inclusief kostenoverzicht. Indien noodzakelijk worden de benodigde vergunningen aangevraagd. Bijvoorbeeld: de aanduiding archeologisch waardevol kan gepaard gaan met een bureauonderzoek, booronderzoek en bij een zeer hoge verwachting een sleuvenonderzoek. De onderzoeken vergen veel tijd en zijn kostbaar. Hiermee moet rekening worden gehouden bij de planning van de aanleg.

KEUKENTAFEL
GESPREK

UITWERKING
SYSTEEM

OFFERTE
(INZICHT
KOSTEN)

Zijn alle vergunningen aangevraagd en is de ondernemer akkoord dan wordt goedkeuring aangevraagd bij de Coöperatie Boer Bier Water (rechtspersoon binnen het project).

Na goedkeuring door alle betrokken instanties kan het systeem worden aangelegd. Nadat de factuur betaald is door de ondernemer wordt de subsidieaanvraag ingediend.

VER-
GUNNINGEN

GOEDKEURING
COÖPERATIE

AANLEG
SYSTEEM

AANVRAAG
SUBSIDIE

MONITORING EN RAPPORTAGE

Het vaststellen of de doelstelling van het project behaald wordt is een wezenlijk onderdeel van de uitvoering. Binnen F2AGRI is hiervoor een extern bureau ingeschakeld: KWR. De uitgevoerde monitoring is gericht op het monitoren van de volgende parameters:

- ◆ CZV, fosfaat, stikstof in effluent
- ◆ Debiet lozingen op oppervlaktewater en in de drainagesystemen
- ◆ Lokale grondwaterniveaus
- ◆ Verbetering gewasopbrengst.

Bovengenoemde parameters zijn bepaald in nauw overleg met de betrokken stakeholders. Daarnaast is de afspraak gemaakt welke parameters daadwerkelijk geanalyseerd worden. De resultaten van de monitoring worden regelmatig, maar minimaal één keer per jaar, teruggekoppeld naar de stakeholders.

NAWOORD

Het project F2AGRI is tot stand gekomen door een nauwe samenwerking tussen de betrokken partners. Een proactieve werkhouding maakt dit soort projecten mogelijk. Samen werken aan een win-win situatie.

F2AGRI is gefinancierd binnen het Interreg V programma Vlaanderen-Nederland, het grensoverschrijdend samenwerkingsprogramma met financiële steun van het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling. Meer info: www.grensregio.eu.

Met steun van:

Interreg
EUROPESE UNIE
Vlaanderen-Nederland
Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling

DISCLAIMER

Deze gids is louter informatief. De F2AGRI projectpartners kunnen niet verantwoordelijk worden gesteld voor beslissingen die op basis van deze informatie worden genomen. Wetgeving kan wijzigen na publicatiedatum van deze gids (juni 2021).